

Κοινωνικά Κινήματα & Δίκτυα

Σκέψεις, ιδέες, προτάσεις, μεταφράσεις και συζητήσεις.

17.11.08

Judith Butler: Μια άκριτη μορφή έξαψης;

Ακολουθεί η μετάφρασή μου ενός άρθρου της **Judith Butler** για την πρόσφατη εκλογή **Barack Obama** στις ΗΠΑ, τη σημασία του γεγονότος, τις συναισθηματικές αντιδράσεις της αριστεράς, τις νέες προσδοκίες και τις προοπτικές για την οικοδόμηση μιας καθαρά κριτικής πολιτικής στις ΗΠΑ.

Μια άκριτη μορφή έξαψης;

της **Judith Butler**

Άρθρο στο *indybay.org* της Τετάρτης 5 Νοεμβρίου 2008

Πολύ λίγοι από μας μένουν απρόσβλητοι από την περιρρέουσα ατμόσφαιρα χαράς αυτών των ημερών. Οι αριστεροί φίλοι μου γράφουν ότι αισθάνονται κάτι σαν "λύτρωση" ή ότι "μας έχει επιστραφεί η χώρα" ή ότι "επιτέλους έχουμε έναν από μας στο Λευκό Οίκο." Φυσικά, σαν κι αυτούς, ανακαλύπτω κι εγώ ότι αισθάνομαι να κατακλύζομαι από έκπληξη και συγκίνηση αυτόν τον καιρό, γιατί η σκέψη ότι τελειώνει και φεύγει το καθεστώς του George W. Bush προκαλεί μια τεράστια ανακούφιση. Κι η σκέψη του Obama, ενός σοβαρού και προοδευτικού μαύρου υποψήφιου, μετατοπίζει το ιστορικό υπόβαθρο κι όλοι αισθανόμαστε τον κατακλυσμό που δημιουργεί ένα νέο τοπίο. Αλλά ας προσπαθήσουμε

-->

Θεματικές Κατηγορίες

- [Badiou](#)
- [Zizek](#)
- [Agamben](#)
- [Rancière](#)
- [Balibar](#)
- [Deleuze-Guattari](#)
- [Virno](#)
- [Κοινωνικά Δίκτυα](#)
- [Κοινωνικά Κινήματα](#)
- [Η Ιδέα του Κομμουνισμού](#)
- [Μάης του 68 @ thrymmata](#)
- [Μάης του 68 @ mazemata](#)
- [Κοινωνικό Φόρουμ](#)
- [Κοινωνία Πολιτών](#)
- [Κλιματική Αλλαγή](#)
- [Ευρωπαϊκή Αριστερά](#)
- [Εκλογές](#)
- [Παγκοσμιοποίηση](#)
- [Κρίση Καπιταλισμού](#)
- [Εκλογή Obama](#)
- [Ιταλικό Ανώμαλο Κύμα](#)
- [Κινητοποιήσεις Φοιτητών](#)
- [Tarnac 9](#)
- [Holloway](#)
- [Μαρξισμός](#)
- [Μετα-Εργατισμός](#)
- [Tronti](#)
- [Σινεμά](#)
- [Internet](#)

Τα Πιο Πρόσφατα Blogs

- [Ο Agamben για τον κίνηματογράφο: Από τον Debord ως...](#)

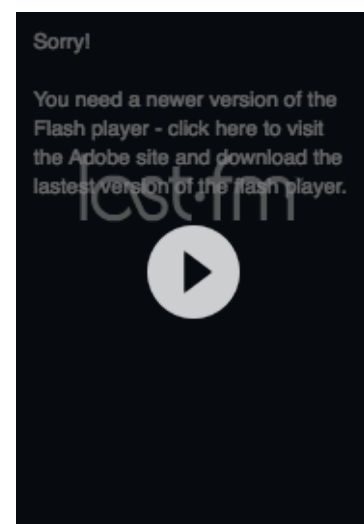
να συλλογιστούμε με προσοχή για το μεταπολιτισμικό, μολονότι δεν μπορούμε να γνωρίζουμε πλήρως το σχήμα του αυτή την εποχή. Η εκλογή του Barack Obama είναι ιστορικά σημαντική με κάποια έννοια, που ακόμη δεν έχει εκτιμηθεί, αλλά δεν αποτελεί, ούτε μπορεί να αποτελέσει, μια λύτρωση κι, αν δεχθούμε τους ψηλούς τόνους της ταύτισης που μας προτείνει ("είμαστε όλοι ενωμένοι") ή που του προτείνουμε ("είναι ένας από μας"), τότε διατρέχουμε τον κίνδυνο να πιστέψουμε ότι αυτή η πολιτική στιγμή μπορεί να ξεπεράσει τους ανταγωνισμούς που συγκροτούν την πολιτική ζωή κι ιδιαίτερα την πολιτική ζωή της εποχής μας. Πάντοτε υπήρχαν καλοί λόγοι να μην ενστερνιζόμαστε την "εθνική ενότητα" σαν ιδανικό και να τρέφουμε υποψίες απέναντι σ' απόλυτες και μονοκόμματα ταυτίσεις με τον οποιοδήποτε πολιτικό ηγέτη. Πέρα απ' όλα, ο φασισμός εξαρτιόταν εν μέρει από μια μονοκόμματα ταύτιση με τον ηγέτη κι οι Ρεπουμπλικάνοι αναλαμβάνουν τώρα την ίδια προσπάθεια για να οργανώσουν την πολιτική διάθεση, όταν, για παράδειγμα, η Elizabeth Dole κοιτάζει το ακροατήριό της και λει, "αγαπώ τον καθένα από σας ξεχωριστά κι όλους μαζί."

Γίνεται ολοένα και πιο σημαντικός ο συλλογισμός για την πολιτική της πληθωρικής ταύτισης με την εκλογή του Obama, όταν θεωρήσουμε ότι η υποστήριξη του Obama τύχαινε να συμπίπτει και με την υποστήριξη συντηρητικών θέσεων. Με κάποιο τρόπο, αυτό εξηγεί την πολυσυλλεκτική επιτυχία του. Στην Καλιφόρνια, κέρδισε με ποσοστό 60%, αλλά ένα σημαντικό ποσοστό αυτών που τον ψήφισαν επίσης ψήφισαν κι εναντίον της νομιμοποίησης των γάμων μεταξύ ομοφυλόφιλων (52%). Πώς μπορούμε να καταλάβουμε έναν τέτοιο προφανή διαχωρισμό; Πρώτα, ας θυμηθούμε ότι ο Obama δεν είχε ποτέ ρητά υποστηρίξει τα δικαιώματα γάμου μεταξύ ομοφυλόφιλων. Επιπλέον, όπως ισχυρίσθηκε η Wendy Brown, οι Ρεπουμπλικάνοι διαπίστωσαν ότι το εκλογικό σώμα δεν ήταν τόσο ηλεκτρισμένο από τα "ηθικά" θέματα, όσο σ' άλλες πρόσφατες εκλογικές αναμετρήσεις. Οι λόγοι που δίνονται να εξηγήσουν το γιατί ψηφίσθηκε ο Obama φαίνεται να είναι κατεξοχήν οικονομικοί και η αιτιολόγησή τους φαίνεται να είναι καλύτερα δομημένη με βάση το νεοφιλελεύθερο ορθολογισμό, παρά τα θρησκευτικά ζητήματα. Αυτό σαφώς αποτελεί ένα λόγο γιατί τελικώς απέτυχε ο δημόσιος ρόλος που ανέλαβε η Palin για να ηλεκτρίσει την πλειονότητα του εκλογικού σώματος πάνω σε ηθικά ζητήματα. Αλλά αν "ηθικά" ζητήματα, όπως ο έλεγχος των όπλων, τα δικαιώματα για άμβλωση και τα δικαιώματα των ομοφυλόφιλων, δεν ήσαν τόσο καθοριστικά, όπως παλιότερα, ίσως αυτό να οφείλεται στο ότι αυτά ευδοκίμοιούσαν μέσα σ' ένα διαφορετικό τμήμα του πολιτικού νου. Μ' άλλα λόγια, βρισκόμαστε πλέον αντιμέτωποι με κάποιους νέους σχηματισμούς πολιτικών πεποιθήσεων, που επιτρέπουν

- [Mario Tronti: Εργασία και πολιτική](#)
- [Συνέντευξη με τον Jacques-Alain Miller: Ψυχανάλυση...](#)
- [Rick Wolff: Η καπιταλιστική κρίση κι η σκιά του Μα...](#)
- [Alain Badiou: Τίνος πραγματικού το θέαμα είναι αυτ...](#)
- [Immanuel Wallerstein: "Ο καπιταλισμός αγγίζει το T...](#)
- [Το βίντεο της διάλεξης του Alain Badiou για τον φι...](#)
- [Το βίντεο της διάλεξης του Alain Badiou για τα Ειν...](#)
- [Alberto De Nicola και Gigi Roggero: Οκτώ Θέσεις γι...](#)
- [Αποσπάσματα από το βιβλίο "Μίσος για τη Δημοκρατία...](#)

powered by [LibraryThing](#)

την ταυτόχρονη υποστήριξη αντιφατικών απόψεων: για παράδειγμα, κάποιος μπορεί να διαφωνεί με τον Obama σ' ορισμένα θέματα, αλλά παρόλα αυτά να τον ψηφίζει. Αυτό έγινε ολοκάθαρα φανερό με την έλευση ενός φαινόμενου τύπου Bradley (αλλά στην αντίθετη κατεύθυνση), όταν οι ψηφοφόροι, παρότι μπορούσαν και το έκαναν να ομολογήσουν ρητά τον ρατσισμό τους, έλεγαν επίσης ότι σε κάθε περίπτωση θα ψήφιζαν τον Obama. Υπάρχουν πραγματικά ανέκδοτα που περιλαμβάνουν ισχυρισμούς σαν κι αυτόν: "Ξέρω ότι ο Obama είναι Μουσουλμάνος και Τρομοκράτης, αλλά σε κάθε περίπτωση θα τον ψηφίσω: ίσως είναι ο καλύτερος για την οικονομία." Τέτοιοι ψηφοφόροι κρατούσαν τον ρατσισμό τους και ψήφιζαν τον Obama, προστατεύοντας τις διχασμένες πεποιθήσεις τους, χωρίς να έπρεπε να τις επιλύσουν.

Δίπλα στα ισχυρά οικονομικά κίνητρα, υπήρχαν και κάποιοι λιγότερο εμπειρικά διακριτοί παράγοντες, οι οποίοι συνέβη να παίξουν κάποιο ρόλο στη διαμόρφωση των αποτελεσμάτων αυτών των εκλογών. Δεν μπορούμε να υποτιμήσουμε τη δύναμη της απόρριψης της ταύτισης (dis-identification) σ' αυτές τις εκλογές, μιας αίσθησης αποστροφής για το ότι ο George W. "αντιπροσώπευε" τις ΗΠΑ στον υπόλοιπο κόσμο, μιας αίσθησης ντροπής για τις πρακτικές μας των βασανιστήριων και της παράνομης κράτησης, μιας αίσθησης αηδίας για το ότι κάναμε έναν πόλεμο στη βάση ψευδών στοιχείων και διαδώσαμε ρατσιστικές απόψεις για το Ισλάμ, μιας αίσθησης συναγερμού και τρόμου για το ότι οι ακραίες πολιτικές της οικονομικής απελευθέρωσης των αγορών οδήγησαν σε μια παγκόσμια οικονομική κρίση. Ήταν αντίθετα ή εξαιτίας της φυλής του που ο Obama τελικά αναδύθηκε ως ο προτιμώμενος αντιπρόσωπος του έθνους; Παίζοντας αυτόν τον αντιπροσωπευτικό ρόλο, είναι ταυτόχρονα και μαύρος και μη μαύρος (κάποιοι θα έλεγαν "όχι αρκετά μαύρος" κι άλλοι θα έλεγαν "πολύ μαύρος") και, γι' αυτό, μπορεί να θέλγει τους ψηφοφόρους, οι οποίοι όχι μόνο δεν έχουν κανένα τρόπο να επιλύσουν την αμφιθυμία τους πάνω σ' αυτό το θέμα, αλλά κι ούτε θέλουν να το κάνουν. Εντούτοις, το δημόσιο πρόσωπο, που επιτρέπει τον λαό να κρατά και να κρύβει την αμφιθυμία του, εμφανίζεται σαν ένα πρόσωπο, που τάσσεται υπέρ της "ενότητας": σίγουρα πρόκειται για έναν ιδεολογικό ρόλο. Τέτοιες στιγμές είναι βαθιά φαντασιακές, χωρίς όμως αυτό να σημαίνει ότι δεν υπάρχει μια υποκείμενη πολιτική δυναμική.

Καθώς πλησίαζαν οι εκλογές, υπήρχε μια αυξανόμενη εστίαση πάνω στο πρόσωπο του Obama: στη σοβαρότητά του, τη σύνεσή του, την ικανότητά του να μην χάνει την ψυχραιμία, τον τρόπο του να πλάθει την αίσθηση μιας ήρεμης ισορροπίας απέναντι σε κακόβουλες επιθέσεις και χυδαίες πολιτικές ρητορικές, την υπόσχεσή του να

αποκαταστήσει μια εκδοχή του έθνους που θα ξεπεράσει το σημερινό αίσχος. Φυσικά, οι υποσχέσεις είναι δελεαστικές, αλλά μήπως ο εναγκαλισμός του Obama οδηγεί στην πεποίθηση ότι θα μπορούσαμε να ξεπερνούσαμε κάθε δυσαρμονία κι ότι η ενότητα θα ήταν πράγματι εφικτή; Ποιες είναι οι πιθανότητες να καταλήξουμε να αισθανθούμε μια αναπόφευκτη απογοήτευση, όταν ο χαρισματικός αυτός ηγέτης θα δείξει τη σφαλερότητά του, τη διάθεσή του να συμβιβαστεί, ακόμη και να προδώσει τις μειονότητες; Στην πραγματικότητα, ήδη το έχει ξανακάνει, έτσι ή αλλιώς, αλλά πολλοί από μας παραμερίσαμε τις ανησυχίες μας ("το πήραμε στο ντούκου"), για να μπορέσουμε κι εμείς να χαρούμε αυτή την ακραία μορφή της εξαφάνισης της αμφιθυμίας στην τωρινή στιγμή, ρισκάροντας όμως να εκδηλώσουμε μια άκριτη μορφή έξαψης, παρότι γνωρίζουμε καλά τι γίνεται. Άλλωστε, σ' οποιαδήποτε περίπτωση, ο Obama μετά βίας θα μπορούσε να θεωρηθεί αριστερός, αντίθετα με τους χαρακτηρισμούς για το "σοσιαλισμό" του, που του έδιναν οι συντηρητικοί αντίπαλοί του. Με ποιους τρόπους οι δράσεις του θα χαλιναγωγηθούν από την κομματική πολιτική, τα οικονομικά συμφέροντα και την κρατική εξουσία; Με ποιους τρόπους έχει ήδη συμβιβασθεί; Αν αναζητούμε μέσα σ' αυτή την προεδρία την υπέρβαση της αίσθησης της δυσαρμονίας, τότε θα έχουμε εγκαταλείψει την κριτική πολιτική υπέρ μιας συγκινησιακής διέγερσης, της οποίας οι φαντασμαγορικές διαστάσεις σύντομα θα αποδειχθεί ότι ακολουθούν. Ίσως να μη μπορούμε να αποφύγουμε αυτή τη φαντασμαγορική στιγμή, αλλά ας προσέξουμε ότι είναι προσωρινή. Αν υπάρχουν ομολογημένοι ρατσιστές, που είπαν, "Ξέρω ότι είναι Μουσουλμάνος και τρομοκράτης, αλλά σε κάθε περίπτωση θα τον ψηφίσω," υπάρχουν επίσης κι άνθρωποι στην αριστερά που λένε, "Ξέρω ότι έχει ξεπουλήσει τα δικαιώματα των ομοφυλόφιλων και των Παλαιστίνιων, αλλά εξακολουθεί να αποτελεί τη λύτρωσή μας." Το γνωρίζω πολύ καλά, αλλά όμως: αυτή είναι η κλασική διατύπωση της αποδοκιμασίας. Με ποιους τρόπους μπορούμε να κρατήσουμε και να κρύψουμε τις αντικρουόμενες πεποιθήσεις αυτού του είδους; Και με ποιο πολιτικό κόστος;

Δεν υπάρχει καμία αμφιβολία ότι η επιτυχία του Obama θα έχει σημαντικές επιπτώσεις στην οικονομική πορεία του έθνους και φαίνεται εύλογο να υποθέσουμε ότι θα δούμε ένα νέο σκεπτικό για τις οικονομικές ρυθμιστικές παρεμβάσεις και μια προσέγγιση της οικονομίας που θα μοιάζει περισσότερο με τις Ευρωπαϊκές σοσιαλδημοκρατικές μορφές διακυβέρνησης. Στην εξωτερική πολιτική, αναμφίβολα, θα δούμε μια ανανέωση των πολύπλευρων σχέσεων, την αντιστροφή της μοιραίας τάσης καταστροφής των πολύπλευρων συμφωνιών, που είχε αναλάβει η κυβέρνηση Bush. Κι αναμφίβολα επίσης,

θα υπάρξει μια γενικώς πιο φιλελεύθερη τάση στα κοινωνικά ζητήματα, μολονότι είναι σημαντικό να θυμούμαστε ότι ο Obama δεν είχε υποστηρίξει το καθολικό σύστημα υγείας κι είχε παραλείψει να υποστηρίξει με ρητό τρόπο τα δικαιώματα γάμου μεταξύ ομοφυλόφιλων. Και δεν υπάρχει κανένας άλλος λόγος να ελπίζουμε ότι θα διατυπώσει μια δίκαια πολιτική των ΗΠΑ στη Μέση Ανατολή, μολονότι σίγουρα μας ανακουφίζει το γεγονός ότι τυχαίνει να γνωρίζει τον Rashid Khalidi.

Η αδιαμφισβήτητη σημασία της εκλογής του έχει βέβαια να κάνει με την υπέρβαση των φραγμών, που σιωπηλά είχαν επιβληθεί σ' ό,τι οι Αφρο-Αμερικάνοι μπορούσαν να επιτύχουν. Έχει εμπνεύσει, θα εμπνέει και θα συναρπάζει τους νεαρούς Αφρο-Αμερικάνους. Ταυτόχρονα, θα επισπεύσει μια κάποια αλλαγή στον τρόπο που οι ΗΠΑ αυτο-προσδιορίζονται. Αν η εκλογή Obama σηματοδοτεί την προθυμία από μεριάς της πλειονότητας των ψηφοφόρων να "αντιπροσωπεύονται" απ' αυτόν τον άνθρωπο, τότε έπεται ότι ανασυγκροτείται εκ νέου αυτό που "εμείς" είμαστε: αποτελούμε ένα έθνος πολλών φυλών, αναμειγμένων φυλών. Κι αυτός μας δίνει την ευκαιρία να αναγνωρίσουμε ποιοι έχουμε γίνει και τι ακόμη μένει να γίνουμε και, μ' αυτήν την έννοια, εμφανίζεται να ξεπερνιέται ένας κάποιος διχασμός μεταξύ του αντιπροσωπευτικού ρόλου της προεδρίας και του αντιπροσωπευόμενου λαού. Σίγουρα, πρόκειται για μια στιγμή που μας χαροποιεί. Αλλά μπορεί και πρέπει να διαρκέσει;

Σε ποιες συνέπειες θα μας οδηγήσει μια τέτοια σχεδόν μεσσιανική προσδοκία που επενδύεται στον άνθρωπο αυτό; Για να είναι επιτυχής η προεδρία αυτή, πρέπει να οδηγήσει σε μια απογοήτευση, αλλά μετά να επιβιώσει απέναντί της: τότε ο Obama θα φανεί ανθρώπινος, θα αποδειχθεί ότι είναι λιγότερο δυνατός απ' όσο επιθυμούσαμε κι η πολιτική θα παύσει να αποτελεί ένα πανηγύρι χωρίς αμφιθυμία και σύνεση. Στην πραγματικότητα, η πολιτική θα αποδειχθεί ότι είναι λιγότερο μια μεσσιανική εμπειρία και περισσότερο ένας τόπος ζωντανού διάλογου, δημόσιας κριτικής κι αναγκαίου ανταγωνισμού. Η εκλογή Obama σημαίνει ότι το έδαφος για διάλογο κι αγώνες έχει μετατοπισθεί και σίγουρα έχει γίνει ένα καλύτερο έδαφος. Αλλά δεν είναι το τέλος των αγώνων και θα ήμασταν πολύ αφελείς αν το βλέπαμε έτσι, ακόμη και προσωρινά. Χωρίς αμφιβολία, θα συμφωνήσουμε και θα διαφωνήσουμε με διάφορες δράσεις που θα πάρει ή θα παραλείψει να πάρει. Αλλά, αν η αρχική προσδοκία είναι για μια "λύτρωση," τότε θα τον τιμωρήσουμε ανελέητα, όταν θα μας απογοητεύσει (ή θα βρούμε τρόπους να απαρνηθούμε ή να απωθήσουμε αυτή την απογοήτευση, για να κρατήσουμε ζωντανή την εμπειρία της ενότητας και της ομόθυμης αγάπης).

Αν πρόκειται να αποτρέψει μια επακόλουθη δραματική απογοήτευση, οφείλει να δράσει γρήγορα και σωστά. Ίσως ο μόνος τρόπος να αποτρέψει το "κραχ" μιας συντριβής – μια απογοήτευση τεράστιων διαστάσεων που θα στρέψει την πολιτική βούληση εναντίον του – θα ήταν αν αναλάμβανε κάποιες αποφασιστικές δράσεις μέσα στους δυο πρώτους μήνες της προεδρίας του. Η πρώτη δράση θα ήταν να κλείσει το Guantanamo και να έβρισκε τρόπους να μεταφέρει τις υποθέσεις των κρατούμενων σε νόμιμα δικαστήρια. Η δεύτερη δράση θα ήταν να διαμορφώσει ένα σχέδιο για την απόσυρση των στρατευμάτων από το Ιράκ και να ξεκινήσει αμέσως την υλοποίησή του. Η τρίτη δράση θα ήταν να πάρει πίσω εκείνα τα πολεμοχαρή σχόλια του για την κλιμάκωση του πόλεμου στο Αφγανιστάν και να επιδιώξει πολύπλευρες διπλωματικές λύσεις σ' εκείνη την αρένα. Αν αποτύχει να κάνει τα βήματα αυτά, η υποστήριξή του από την αριστερά σαφώς και θα μειωθεί και τότε θα δούμε την επανεμφάνιση της διαίρεσης μεταξύ των φιλελεύθερων γερακιών και της αντιπολεμικής αριστεράς. Αν διορίσει τύπους σαν τον Lawrence Summers σε υπουργικές θέσεις κλειδιά ή αν συνεχίσει τις αποτυχημένες οικονομικές πολιτικές των Clinton και Bush, τότε κάποια στιγμή ο μεσσίας θα καταφρονηθεί σαν ψευδής προφήτης. Αντί για υποσχέσεις που είναι αδύνατο να εκπληρωθούν, χρειαζόμαστε μια σειρά από συγκεκριμένες δράσεις, οι οποίες θα αρχίσουν να αναστρέφουν τη φοβερή ακύρωση της δικαιοσύνης που διέπραξε το καθεστώς Bush. Ο,τιδήποτε λιγότερο θα οδηγήσει σε μια δραματική επακόλουθη διάψευση των ελπίδων. Το ερώτημα τότε είναι ποιο είναι το αναγκαίο μέγεθος της διάψευσης των ελπίδων, για να μπορέσουμε να ανακτήσουμε μια κριτική πολιτική και ποιες είναι οι πιο δραματικές μορφές διάψευσης των ελπίδων που θα μας ξαναγυρίσουν στο σφοδρό πολιτικό κυνισμό των τελευταίων ετών. Είναι ανάγκη να αισθανθούμε κάποια ανακούφιση από τις αυταπάτες μας, για να μπορούμε να θυμούμαστε ότι η πολιτική έχει λιγότερο να κάνει με το πρόσωπο και τις όμορφες αλλά αδύνατες να εκπληρωθούν υποσχέσεις του και περισσότερο με συγκεκριμένες αλλαγές στις πολιτικές, οι οποίες πρέπει να αρχίσουν, έστω και καθυστερημένα και μέσα από πολλές δυσκολίες, για να δημιουργηθούν οι συνθήκες για μια όλο και πλατύτερη δικαιοσύνη.

Ετικέτες [Obama's Election](#)

συγγραφέας μωυσής μπουντουρίδης @ [5:50 μ.μ.](#) [0 σχόλια](#)

---

0 σχόλια:

[Δημοσίευση σχολίου](#)

[<< Home](#)